

Бестамақ “Болашақ” балалар бақшасы

**Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу
жолдары**

(семинар)

2025 жыл, қазан.

Семинар тақырыбы: «Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жолдары»

Мақсаты: Қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық туралы құқықтық білімін арттыру, оның түрлері мен салдарын түсіндіру, мекемеде адалдық пен ашықтық мәдениетін қалыптастыру.

Міндеттері:

- Сыбайлас жемқорлық ұғымын нақты түсіндіру
- Заңнамалық негіздермен таныстыру
- Алдын алу жолдарын талдау
- Балабақшада тәуекелдерді анықтау және болдырмау

Күтілетін нәтиже:

Қызметкерлер сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жолдарын меңгереді, өз қызметінде адалдық қағидаларын ұстануға ынталанады.

Семинар барысы:

1. Кіріспе сөз

Семинардың ашылуында мекеме басшысы қатысушыларды қарсы алып, сыбайлас жемқорлықтың қоғамға тигізетін зияны мен оның білім беру саласындағы өзектілігі туралы қысқаша тоқталады.

2. Теориялық бөлім

Жетекші маман немесе әдіскер «Сыбайлас жемқорлық дегеніміз не?» тақырыбында баяндама жасайды. Онда сыбайлас жемқорлықтың анықтамасы, түрлері, себептері мен салдары, Қазақстан Республикасының заңнамалық актілері, атап айтқанда «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заң мазмұндалады.

3. Талдау және пікір алмасу

Қатысушыларға балабақшадағы жемқорлыққа бейім салалар туралы ой қозғауға тапсырма беріледі. Мысалы: қызметкерлерді жұмысқа қабылдау, ата-аналармен қарым-қатынас, материалдық ресурстарды бөлу. Әр топ өз ұсыныстарын ортаға салады.

4. Алдын алу жолдарын ұсыну

Жетекші маман сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жолдарын ұсынады:

- Ашықтық пен есептілік принциптері
- Анонимді ұсыныс жәшігі
- Қызметтік бақылау жүйесі
- Ата-аналармен серіктестік
- Құқықтық сауаттылықты арттыру

5. Ситуациялық тапсырмалар

Қатысушыларға нақты жағдайлар ұсынылады. Қатысушылар бұл жағдайларды талдап, дұрыс шешім жолдарын ұсынады.

1. Жағдай: Сыйлық ұсыну

Ситуация:

Ата-ана жаңа жыл қарсаңында тәрбиешіге қымбат сыйлық (парфюм немесе зергерлік бұйым) ұсынды. Тәрбиеші бұл сыйлықты қабылдауға ыңғайсызданып тұр, бірақ ата-ана «бұл – алғысым» деп табандылық танытуда.

Сұрақтар:

- Бұл жағдайда тәрбиеші не істеуі керек?
- Сыйлық пен алғыс арасындағы шекараны қалай ажыратуға болады?
- Мұндай жағдайдың алдын алу үшін қандай шаралар қолдану қажет?

2. Жағдай: Таныстық арқылы жұмысқа орналасу

Ситуация:

Балабақшаға жұмысқа орналасуға келген үміткердің білімі мен тәжірибесі жеткіліксіз. Бірақ ол мекеме басшысының танысы екенін айтып, жұмысқа қабылдауды сұрайды.

Сұрақтар:

- Бұл жағдайда басшы қандай шешім қабылдауы тиіс?
- Таныстық пен кәсіби талап арасындағы тепе-теңдікті қалай сақтау керек?
- Мұндай жағдайлар мекеменің беделіне қалай әсер етеді?

3. Жағдай: Қызметтік артықшылықты пайдалану**Ситуация:**

Шаруашылық меңгерушісі мекемеге келіп түскен кеңсе тауарларының бір бөлігін жеке қажетіне пайдаланып жүр. Бұл туралы кейбір қызметкерлер байқап қалды, бірақ ешкім ештеңе демейді.

Сұрақтар:

- Бұл әрекет сыбайлас жемқорлыққа жата ма?
- Қызметкерлер бұл жағдайда қалай әрекет етуі керек?
- Анонимді шағым жүйесі қаншалықты тиімді?

4. Жағдай: Ата-аналардан ақша жинау**Ситуация:**

Топ тәрбиешісі ата-аналардан «балаларға сыйлық алу үшін» деп ақша жинауды ұсынды. Кейбір ата-аналар келіспей, бұл әрекетті заңсыз деп есептейді.

Сұрақтар:

- Мұндай әрекет қаншалықты заңды?
- Ата-аналармен қарым-қатынаста ашықтықты қалай қамтамасыз етуге болады?
- Балаларға сыйлық ұйымдастырудың балама жолдары қандай?

5. Жағдай: Қызметтік ақпаратты жариялау**Ситуация:**

Мекеме қызметкері ата-аналар чатында басқа қызметкер туралы жағымсыз пікір айтып, оның қызметтік әрекетін талқылап отыр.

Сұрақтар:

- Бұл әрекет этикалық нормаларға сай келе ме?
- Қызметтік ақпаратты жариялаудың шектеулері қандай?
- Мекеме ішінде этикалық кодекс қажет пе?

6. Жағдай: Ашық конкурстық сатып алу**Ситуация:**

Балабақшаға қажетті құрал-жабдықтар бір ғана жеткізушіден сатып алынады. Басқа ұсыныстар қарастырылмайды.

Сұрақтар:

- Бұл жағдайда қандай тәуекелдер бар?
- Мемлекеттік сатып алуда ашықтықты қалай қамтамасыз етуге болады?
- Қызметкерлер бұл процеске қалай қатыса алады?

6. Қорытынды

Семинар соңында қатысушылардан ұсыныстар жинақталып, мекеме ішіндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша нақты қадамдар белгіленеді.

